

بررسی موانع استفاده از حسابداری تورمی در ایران

فرخنده خرمی نیا^۱

کارشناس ارشد حسابداری، شرکت برق منطقه ای خوزستان، f.khorami88@gmail.com

چکیده

یکی از اهداف اولیه یک سیستم حسابداری تهیه اطلاعاتی مربوط، به موقع و قابل اتکا برای استفاده کنندگان از آن اطلاعات است. مبنای سنتی حسابداری برای تهیه این اطلاعات استفاده از ارزش های تاریخی است. چرا که این ارزش ها هم قابل اتکا هستند و هم قابلیت اثبات دارند. وقتی در کشور های پیشرفته تورم باعث ناموزونی در ساختار اقتصاد گردید، متفکران حسابداری و علمای اقتصادی را به فکر چاره انداخت. حسابداران با تهیه و ارائه راه حل هایی در قالب استاندارد های حسابداری مانند FASB-33 در آمریکا و SSAP-16 در انگلستان تا حدی موجب کاهش مشکلات پدید آمده برای حسابداری گردیدند. در این مقاله سعی شده است با توجه به وجود تورم محسوس در کشور ما علل عدم بکارگیری حسابداری تورمی مورد بررسی قرار گیرد.

واژه های کلیدی

تورم، صورتهای مالی، حسابداری

مقدمه

از دیرباز تا کنون و از زمان پیدایش حسابداری هدف حسابداران ارائه اطلاعات مفید و به موقع به استفاده کنندگان از اطلاعات مالی بوده است. در طی عمر چند صد ساله حسابداری همواره مسائلی به وجود آمده است که حسابداران را به تفکر واداشته که چگونه این مسائل و مشکلات بر کیفیت اطلاعات حسابداری تأثیر می گذارند و چه راه حلی برای این مشکلات وجود دارد؟ یکی از مهمترین این مشکلات پدیده ای به نام تورم بوده است که چند دهه ای ذهن متفکران حسابداری را به خود مشغول ساخت.

تورم حقیقتی مهم و پایدار است که اکثر کشورهای جهان با آن دست به گریبان هستند. در شرایط تورمی به لحاظ کاهش قدرت خرید و افزایش نقدینگی، قیمت ها نوسان دارند و همین عامل باعث می گردد که ارزش های جاری کالا و خدمات به صورت مداوم در حال تغییر (عموما در حال افزایش) باشند [۵]. این نوسانات دائمی قدرت خرید پول و آنچه اصطلاحاً تییر سطح قیمت ها خوانده می شود مشکلات بحث انگیزی را در محافل حسابداری به وجود آورده است. در جریان همین مباحث اندیشه لزوم تجدید نظر در شیوه ارائه ارقام و اطلاعات سنتی حسابداری در صورت های مالی مطرح گردید [۲]. سؤال اصلی که در این زمینه ذهن حسابداران را به خود مشغول ساخت این بود که آیا چنین گزارش های تعدیل شده ای (سوی ارائه ارقام و اطلاعات متفاوت) موجب بهبود در

کیفیت اطلاعات حسابداری می گردد؟ از طرفی آیا تعدیل صورت های مالی از لحاظ اقتصادی کاری مقرون به صرفه است؟ در این مقاله سعی شده تا دلایل عدم بکارگیری حسابداری تورمی در ایران مورد بررسی قرار گیرد.

همانگونه که می دانید هدف اولیه مورد انتظار از یک سیستم حسابداری ارائه اطلاعات مطلوب برای استفاده کنندگان از آن اطلاعات به منظور اخذ تصمیمات بهینه اقتصادی است طبق چارچوب نظری حسابداری این اطلاعات بایست سه خصوصیت مربوط بودن، به موقع بودن، و قابلیت اتکا را دارا باشند. از طرفی یکی از مهمترین اصول حسابداری اصل بهای تمام شده تاریخی است طبق این اصل کلیه دارایی ها می بایست به بهای تمام شده در دفاتر ثبت گردند و آن قیمت ها به عنوان مبنایی برای تهیه اطلاعات برای اطلاعات برای استفاده کنندگان مورد استفاده قرار گیرد. با در نظر گرفتن فرض مداوم فعالیت چنین به نظر می رسد که در شرایطی که تغییرات در سطح عمومی قیمت ها وجود نداشته باشد استفاده از اصل بهای تمام شده بتواند پاسخگوی نیازهای استفاده کنندگان از اطلاعات مالی باشد.

نگاهی به روند استفاده از حسابداری تورمی و جایگاه اطلاعات مالی در تصمیم گیری افراد اهمیت موضوع استفاده از حسابداری تورمی را بیشتر نمایان می سازد [۶]. از لحاظ چارچوب های تئوریک همواره اطلاعات حسابداری مبنایی برای تصمیم گیری افراد بوده است.

تعریف حسابداری تورمی:

حسابداری تورمی واژه ای است که مجموعه ای از سیستم های حسابداری طراحی شده به منظور اصلاح مشکلات ناشی از به کارگیری بهای تمام شده تاریخی به لحاظ وجود تورم تشریح می کند. حسابداری تورمی در کشورهای مبتلا به تورم شدید به کار گرفته می شود. یکی از اهداف اولیه یک سیستم حسابداری تهیه اطلاعاتی مربوط، به موقع و قابل اتکا برای استفاده کنندگان از آن اطلاعات است. مبنای سنتی حسابداری برای تهیه این اطلاعات استفاده از ارزش های تاریخی است. چرا که این ارزش ها هم قابل اتکا هستند و هم قابلیت اثبات دارند. وقتی در کشورهای زیادی تورم باعث ناموزونی در ساختار اقتصاد گردید، متفکران حسابداری و علمای اقتصادی را به فکر چاره انداخت. حسابداران با تهیه و ارائه راه حل هایی در قالب استانداردهای حسابداری در رفع این مشکلات کوشیدند.